

Vergaderjaar 2008–2009

31 792 D

Wijziging van de begrotingsstaat van het Fonds economische structuurversterking voor het jaar 2008 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 3

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 15 december 2008

De vaste commissie voor Economische Zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Tichelaar

De griffier van de commissie,
Franke

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Schreijer-Pierik (CDA), Vendrik (GL), Ten Hoopen (CDA), Tichelaar (PvdA), voorzitter, Hessels (CDA), ondervoorzitter, Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), Aptroot (VVD), Smeets (PvdA), Samsom (PvdA), Irrgang (SP), Jansen (SP), Biskop (CDA), Ortega-Martijn (CU), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Van der Burg (VVD), Graus (PVV), Zijlstra (VVD), Besselink (PvdA), Gesthuizen (SP), Ouwehand (PvdD), Vos (PvdA), De Rouwe (CDA) en Elias (VVD).

Piv. leden: Van der Staaij (SGP), Van Dijk (CDA), Sap (GL), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Blom (PvdA), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Koşer Kaya (D66), Ulenbelt (SP), Blok (VVD), Boelhouwer (PvdA), Kalma (PvdA), Karabulut (SP), Luijben (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Cramer (CU), Atsma (CDA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Madlener (PVV), Vacature (VVD), Van Dam (PvdA), Gerkens (SP), Thieme (PvdD), Heerts (PvdA), Uitslag (CDA) en Weekers (VVD).

De vaste commissie voor Economische Zaken heeft over de wijziging van de begrotingsstaten van het Fonds economische structuurversterking voor het jaar 2008 (kamerstuk 31 792 D) de regering de navolgende vragen ter beantwoording voorgelegd. De vragen en de daarop gegeven antwoorden zijn hieronder afgedrukt.

1

Wat is de reden van de achtergebleven uitgaven op de post bodemsanering? Hoe staat het met de doelstellingen van dit programma? Welke projecten hebben vertraging opgelopen? Is er de garantie dat het geld volgend jaar wel degelijk uitgegeven gaat worden aan daadwerkelijke sanering en niet aan nog meer onderzoek?

De toekenning van subsidies voor sanering van urgente gevallen is vertraagd door de heroverweging van het inrichtingsplan voor de Stormpolder en de daarmee samenhangende sanering van het EMK-terrein in Krimpen a/d IJssel. Op de definitieve vaststelling van het inrichtingsplan heeft het Ministerie van VROM geen invloed. De toekenning van bodemsaneringsmiddelen kan pas plaats vinden nadat de inrichting van het gebied en het terrein zijn vastgesteld. De gemeente en de provincie zijn zich hiervan bewust.

2

Wanneer is de nieuwe Wet FES te verwachten met daarin de nieuwe voedingssystematiek?

Naar verwachting wordt het FES-wetsvoorstel in het voorjaar van 2009 ingediend bij de Kamer.

3

Is het juridisch gezien niet een vreemde zaak dat de Wet FES wat betreft de voeding en uitgavencategoriën niet meer nageleefd wordt, maar wordt overruled door de FES-begrotingswetten? Waar precies is in wet- en regelgeving vastgelegd welke wet voorrang moet krijgen boven een andere wet? Kan op deze manier niet iedere wet op eenvoudige wijze buiten werking gesteld worden?

De FES-wet en de begrotingswet doorlopen dezelfde procedure en hebben dus dezelfde juridische status. De wetgever kan in een latere wet (in dit geval de begrotingswet) afwijken van een eerdere wet (in dit geval de FES-wet). Er is geen sprake van een bijzondere voorrangregel of van een lichtere wijze van buitenwerkinstelling.

4

Waarom wordt er bij de nieuwe voedingssystematiek van het fonds afgezien van het instellen van een kasplafond («veiligheidsmarge»)? Wat is de procedure bij de nieuwe begrotingssystematiek voor grote budgetoverschrijdingen?

Met ingang van 2008 kent het FES conform de afspraken in het Coalitieakkoord een vaste voeding, die niet meer fluctueert als gevolg van de hoogte van de gasbaten. Het kasplafond dateert uit de periode dat door tegenvallende gasbaten tekorten konden ontstaan in het FES. Hierdoor was het nodig om de geraamde ontvangsten in enig jaar te verminderen met 10 procent (de zogenaamde buffer) bij het bepalen van het kasplafond. Het kasplafond was dus niet ingesteld om uitgavenoverschrijdingen te beperken, maar om een buffer te creëren om ontvangstentegenvallers op te vangen.

Indien een FES-project op een departementale begroting meer kost dan geraamd, dan wordt de FES-bijdrage aan dit project niet verhoogd. Het

FES is immers een verdeelfonds dat een gemaximeerde rijksbijdrage aan projecten levert.

5

Kan de regering toelichten waar de «Toevoeging FES € 200 mln voor Bereikbaarheid/voorfinanciering 12 mln. pakket» voor bedoeld is?

In 2008 wordt de Fes-bijdrage aan het Infrastructuurfonds met € 200 mln verhoogd t.b.v. «Bereikbaarheid/voorfinanciering 12 miljard pakket». Dit wordt gefinancierd uit een gelijktijdige verhoging van de FES-ontvangsten uit de aardgasbaten. De daarmee optredende vrije ruimte binnen het Infrastructuurfonds wordt benut door een uitgave van 200 miljoen euro ten behoeve van het basispakket «Beheer en Onderhoud Hoofdwegennet» die was voorzien voor 2009, al in 2008 te voldoen.

6

Wat is de reden van de vertraagde betalingen in het kader van de Seed-regeling? Hoe denkt de regering een uitbreiding van de regeling te kunnen handhaven als nu de betalingen al vertraagd zijn?

De betalingen van BSIK projecten verlopen ook langzamer dan geraamd, wat is de oorzaak hiervan?

Investeringsperiodes van venture capital fondsen hebben altijd een volatiele karakter. De investeringsperiodes hebben immers termijnen van 2 tot 6 jaar. Er zijn fondsen die eerder dan verwacht hun investeringsmiddelen inzetten en fondsen die later dan de planning investeren. Met het aantal van 33 investeringen in 2008 is ten opzichte van de 26 investeringen in 2007 al een behoorlijke toename gerealiseerd bij de TechnoPartner Seedfondsen. De verwachting is dat gezien de lange termijnhorizon van deze fondsen aan het eind van de investeringsperiodes, conform de planning de middelen zullen zijn geïnvesteerd.

De uitbreiding heeft betrekking op het specifieke terrein van waarop technostarters een bijdrage kunnen leveren aan het ontwikkelen van technologie die de uitstoot van CO₂ verminderen. De investeringen op dit terrein worden niet beïnvloed door de investeringen van de andere fondsen en zijn daarom goed te handhaven

De omvang van de betalingen aan de BSIK projecten is afhankelijk van het declaratiegedrag van de consortia. De declaraties zijn achtergebleven bij de ramingen, aangezien de projecten langzamer lopen dan op basis van de ingediende en goedgekeurde projectplannen mocht worden verwacht. Vaak is dat het gevolg van een te optimistische inschatting van de consortia van het tempo waarin met name in de eerste fase voortgang geboekt kan worden. Daarnaast is het gedeclareerde bedrag soms lager dan mogelijk is op grond van de regeling. In die gevallen wijzen wij de consortia daar zo veel mogelijk op.

7

Kan een nadere onderbouwing worden gegeven van de toevoeging van € 44 miljoen aan het ILG vanuit het FES voor de Greenports (hoogte van het bedrag, precieze toedeling aan projecten, voor welke periode en welke prestaties en effecten er worden beoogd/zijn afgesproken door de regering)? Op welke wijze is de Kamer over de toedeling van deze gelden eerder geïnformeerd?

De investeringen in de Greenports in de glastuinbouwlocaties zijn gericht op het behoud en versterken van de economische functie en gelijktijdige versterking van andere gebiedsfuncties zoals water, wonen, recreatie, landschap en natuur.

Het betreft acht projecten in het kader van de nota Ruimte. Het zijn integrale projecten die volledig en samenhangend worden uitgevoerd. Aan deze projecten zijn specifieke eisen gesteld die onverkort en bindend wordt uitgevoerd. De Greenportprojecten zijn: Overbuurtsepolder (Bleiswijk), Boomawatering (Westland), 4B-Waterproject Waalblok (Westland), Rondweg Boskoop-Oost, Duin en Bollenstreek, Deurne (Noord-Brabant), Klavertje 4 Venlo, Primaviera (Aalsmeer)

In totaal wordt € 56 mln. in de periode 2008–2011 ingezet voor ontwikkeling van 8 Greenportprojecten. De verdeling van de financiële inzet over de verschillende projecten in de komende periode treft u in onderstaande tabel aan.

In de ontwerp Begroting 2009 van LNV is de Kamer geïnformeerd over de toedeling van deze gelden.

Greenports (x € 1 000 000)

Naam	2008	2009	20 10	2011	Totaal
Overbuurtsepolder (Bleiswijk)	1,9	0	0	0	1,9
Boomawatering (Westland), 4B-Waterproject Waalblok (Westland),	1,1	2,2	2,2	1,4	6,9
Rondweg Boskoop-Oost, Duin en Bollenstreek, Deurne (Noord-Brabant),	1,5	1,5	1,5	0	4,5
Klavertje 4 Venlo	2,0	2,0	0	0	4,0
Primaviera (Aalsmeer)	2,4	2,4	2,0	0	6,8
	3,0	0	0	0	3,0
	0	11,5	5,7	5,7	22,9
	0	6	0	0	6
Totaal	11,9	25,6	11,4	7,1	56

8

Waaruit bestaat de post overige mutaties ad €396 bij artikel 12, «bijdragen aan andere begrotingen in het kader van milieu en duurzaamheid»?

De post «overige» mutaties ad € 396 000 betreft de overboeking van € 400 000 van artikel 15 «Projecten in voorbereiding» naar artikel 12 «Milieu en duurzaamheid» voor het project Energietender Technopartners SEED faciliteit van het ministerie van EZ en een vertraging in de uitvoering van het programma Kennis en Innovatie Luchtkwaliteit (– € 4 000) van het ministerie van LNV.

9

Kan de regering een overzicht geven van de € 74,1 miljoen niet-gebruikte FES-middelen? Wat zijn de effecten van de niet-bestede FES-middelen op het beleid? Worden alle niet-gebruikte FES-middelen in 2009 weer toegevoegd aan de OCW-begroting?

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de vrijgevallen € 74,1 miljoen FES-middelen in de 2e supplettoire begroting 2008. Over het algemeen is dit het gevolg van een nieuw vastgesteld kasritme dat beter past bij de uitvoering van de diverse FES-projecten. Het doorschuiven van de niet-bestede FES-middelen heeft geen invloed op het beleid, maar slechts op de looptijd van de FES-projecten. Deze niet-gebruikte FES-middelen worden in de 1e supplettoire begroting 2009 weer aan OCW toegevoegd.

	(bedrag x € 1 miljoen)
FES-middelen in de 2e supplettoire begroting 2008	2008
Artikel 1: PO VMBO/Funderend onderwijs OCW: Huisvesting brede school	– 23,7

<i>Artikel 3: VO</i>	
<i>Leren door experimenteren:</i>	
Doeltreffend hoogbegaafde leerlingen	- 10,0
Efficiency in het onderwijs	- 8,3
<i>VMBO/Funderend onderwijs OCW:</i>	
Praktijkgerichte leeromgeving VMBO/PRO	- 2,8
<i>Artikel 4: BVE</i>	
<i>Beroepsonderwijs in bedrijf:</i>	
EVC-trajecten en procedures (project leren en werken)	- 10,2
EVC regionale samenwerking	- 5,0
Prijsbijstelling 2007/2008	1,7
<i>Artikel 5: Technocentra</i>	
Kaderregeling Technocentra	- 0,3
<i>Artikel 14: Cultuur</i>	
Beelden voor de toekomst	- 11,6
Archeologisch bodemonderzoek (Malta)	- 3,9
	- 74,1

10

Kan de regering toelichten waarom de FES-middelen voor beroepsonderwijs in bedrijf in eerste instantie op de begroting 2008 zijn gezet en nu worden gespreid over de jaren 2008–2011? Houdt deze spreiding in dat in 2009 en latere jaren geen additionele middelen meer zijn c.q. worden begroot?

In 2008 zijn de FES-middelen voor «Beroepsonderwijs in bedrijf» in één keer vanuit het FES-fonds op de OCW-begroting overgeboekt. Vervolgens zijn de middelen bestemd voor het onderdeel «EVC-trajecten en -procedures gespreid over de jaren 2008, 2009 en 2010. Deze spreiding paste beter bij de uitvoering van de «Tijdelijke stimuleringsregeling Leren en Werken». Dit is de regeling waarin deze FES-middelen zijn opgenomen. In de jaren 2009 en verder zijn inderdaad geen additionele middelen begroot. Bij FES-projecten gaat het om eenmalige impulsen zonder structurele beschikbaarheid van gelden.

11

Waarom wordt de bijdrage aan Transumo verlaagd? Hoe verhoudt het bedrag van € 4,7 mln. zich tot het totale budget van de Stichting Transumo?

De verlaging van het bedrag in 2008 wordt met name veroorzaakt doordat een aantal organisaties die gebruik maken van de regeling niet in staat zijn gebleken om tijdig de verantwoording inclusief accountantsverklaring in te dienen. De werkzaamheden lopen naar verwachting maar de financiële afrekening blijft achter. De kasschuif ad € 4,7 mln van 2008 naar 2009 geeft geen invloed op het totaalbedrag voor Transumo ad € 30 mln.

12

Kan de regering het verschil van ruim € 40 miljoen verklaren voor FES BIRK tussen de Verticale toelichting bij de Najaarsnota en de 2e supplementaire begroting van VROM? Waaraan zijn deze middelen besteed? Kan de regering de achtergronden van het niet tot uitbetaling komen van 63 procent van de beschikbare middelen nader toelichten en kan de regering aangeven of en wanneer de niet uitgegeven BIRK-middelen tot uitbetaling zullen komen?

Het verschil tussen de verticale toelichting en de 2e suppletore begroting van het Ministerie van VROM wordt verklaard door € 39,7 mln aan 2e suppletore mutaties die al bij ontwerpbegroting 2009 zijn meegenomen (zie hiervoor artikel 2 van het verdiepingshoofdstuk van de begroting van het Ministerie van VROM). Samen met de budgetten vermeld in de verticale toelichting (ad € 48,2 mln) telt dit op tot een totaal van € 87,9 mln aan mutaties bij 2e suppletore begroting. Het ministerie van VROM subsidieert circa 40 projecten in het kader van BIRK. Deze projecten worden uitgevoerd door decentrale overheden. Zij sturen direct op de realisatie van de projecten. De oorzaken van vertragingen liggen deels in een niet-realistische planning bij toekenning van deze middelen en deels in projectspecifieke oorzaken. Het Ministerie van VROM kan – doordat zij zelf niet direct kan sturen op elk individueel project – niet aangeven wanneer deze middelen wel tot betaling komen.

13

Om welke incidentele baten gaat het bij artikel 22 en vallen deze baten nu in de lopende begroting?

Tot het jaar 2008 werden op Artikel 22 «Voeding uit incidentele baten» de ontvangsten van het FES uit hoofde van vervreemding van staatsdeelnemingen en veiling van rechten (zoals van ether-, radio- en televisiefrequenties) geraamd.

Vanaf 2008 is conform de afspraken in het Coalitieakkoord sprake van een vaste FES-voeding waarbij de voeding van het FES bij begrotingswet wordt vastgesteld. Het in de begrotingsstaat artikel 21 «Ontvangsten uit aardgasbaten» opgenomen bedrag is toereikend om alle uitgaven in het jaar 2008 te dekken. Door deze manier van vaststellen van de gasbatenvoeding van het fonds is de FES-voeding uit incidentele baten niet meer relevant en is derhalve komen te vervallen.